

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Факультет № 6

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни «Фінанси»
основних компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
072 Фінанси, банківська справа та страхування
(фінансова безпека та фінансові розслідування)

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних, соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету №6 протокол від 25.08.2023 р. № 7

Розробники:

1. завідувач кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки, д.ю.н., професор Гетманець Ольга Петрівна
2. доцент кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки, к.ю.н., доцент Кирєєва Ірина Валеріївна

Рецензенти:

1. доцент кафедри банківської справи і фінансових послуг, факультету фінансів і обліку Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (ХНЕУ ім. С. Кузнеця), к.е.н., доцент Рац Ольга Миколаївна
2. доцент кафедри трудового та господарського права ХНУВС, к.ю.н., доцент Бригадир Іван Васильович

Завдання: Основні завдання вивчення дисципліни «Фінанси»:

- вивчення теоретичних основ і форм функціонування фінансів;
- оволодіння основними прийомами та методами, що використовуються для ефективного управління фінансовими ресурсами суспільства;
- висвітлення теоретичних основ функціонування в ринковій економіці;
- визначення методологічних засад формування, розвитку та діяльності банків, банківської, грошової, валютної та кредитної систем країни;
- закріплення і поглиблення знань отриманих при вивченні лекційного курсу, а також організація систематичної роботи здобувачів із додатковою літературою;
- освоєння і розвиток навичок самостійної роботи;
- орієнтація здобувачів на пошук оптимального варіанту;
- вивчення питань, які призначені для самостійного опрацювання;
- підготовка до ефективного вивчення наступних фінансових дисциплін.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Фінанси» пов'язана з наступними теоретичними дисциплінами: «Гроші та кредит», «Аналіз банківської діяльності», «Фінансовий ринок», «Банківські операції», «Банківські системи», «Фінансові системи зарубіжних країн», «Страховання» та ін. Вивчення даної навчальної дисципліни розпочинається після прослуховування таких навчальних дисциплін, як: "Макроекономіка", "Мікроекономіка", "Економіка підприємства", "Менеджмент".

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- теоретичні основи функціонування державних фінансів;
- основні складові фінансової системи ринкової економіки та основні фінансові важелі і стимули управління фінансовими відношеннями, що складаються в суспільстві;
- основні положення податкової системи країни;
- основи функціонування фондового ринку країни;
- процес формування, розподілу і використання фінансових ресурсів та централізованих бюджетних і позабюджетних фондів держави;
- теоретичні основи визначення основних фінансових показників підприємства;
- теоретичні основи здійснення вексельних, лізингових та факторингових операцій;
- основні складові доходів та витрат підприємства;
- основні складові виробничого капіталу підприємства та джерела його формування;
- основи фінансового планування на підприємствах;
- процес формування, розподілу і використання фінансових ресурсів та фондів підприємства;

- основні положення теорії грошей;
- нормативні і законодавчі акти щодо регулювання грошового обороту в країні;
- основні заходи грошово-кредитної політики держави;
- теоретичні основи функціонування грошового ринку країни та методи його регулювання;
- типи грошових систем та науково-теоретичні основи їх побудови;
- теоретичні положення теорії інфляції та методи антиінфляційної політики держави;
- методи стабілізації грошової одиниці країни;
- основні положення теорії кредиту;
- теоретичні положення здійснення банківського кредитування;
- методи банківського кредитування та їх особливості;
- основи форми та види кредитування економічних суб'єктів та їх особливості;
- теоретичні основи здійснення вексельного, лізингового та факторингового кредитування;
- методи контролю за одержанням та поверненням кредиту економічними суб'єктами;
- основи регулювання грошово-кредитної сфери;
- основи функціонування ринку цінних паперів;
- основи валютних відносин та механізм валютного регулювання.

вміти:

- аналізувати і характеризувати стан фінансових відносин в країні;
- аналізувати зміни що здійснюються у податковій системі країни;
- розраховувати основні прямі, непрямі та місцеві податки, що справляються з підприємств;
- визначити вартість цінних паперів, які функціонують на фондовому ринку та розмір дивідендів;
- аналізувати і характеризувати фінансовий стан підприємства та його платоспроможність;
- розраховувати основні прямі, непрямі та місцеві податки, що справляються з підприємств;
- розраховувати та аналізувати основні фінансові показники господарчої діяльності підприємств ;
- визначати фінансові результати господарської діяльності підприємства.
- аналізувати та вибирати різні джерела фінансування господарчої діяльності підприємства;
- аналізувати ефективність використання виробничого капіталу підприємства та визначати основні напрямки поліпшення його використання;
- використовувати у практичній діяльності лізингові, факторингові, вексельні операції;

- аналізувати і характеризувати стан грошово-кредитних відносин в країні;
 - аналізувати заходи грошової політики держави щодо регулювання грошового обігу в країні;
 - аналізувати заходи Національного банку України щодо регулювання грошової маси в країні;
 - аналізувати методи антиінфляційної політики держави;
 - аналізувати і характеризувати стан кредитних відносин в країні;
 - оцінювати фінансовий стан підприємства та його кредитоспроможність;
 - розраховувати суму відсотків за користування банківським кредитом;
 - розраховувати вартість довгострокових фінансових кредитів;
 - здійснювати вибір найвигідніших форм банківського кредитування;
 - аналізувати та вибирати різні джерела фінансування господарчої діяльності підприємства;
- використовувати у практичній діяльності лізингові, факторингові, вексельні форми комерційного кредитування.

Програмні компетентності

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК-02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-03	Здатність планувати та управляти часом.
	ЗК-04	Здатність спілкуватися іноземною мовою
	ЗК-05	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
	ЗК-06	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
	ЗК-07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-10	Здатність працювати у команді
	ЗК-11	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

	ЗК-12	Здатність працювати автономно
	ЗК-13	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-01	Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро-та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
	СК-02	Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
	СК-03	Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
	СК-04	Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.
	СК05	Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
	СК-06	Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
	СК-07	Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.
	СК-08	Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема №1. Сутність та функції фінансів.

Об'єкт, предмет і завдання вивчення навчальної дисципліни “Фінанси”. Структура навчальної дисципліни, зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Тема №2. Фінансова система.

Сутність фінансів: концепції, ознаки, функції. Генезис фінансів:

причини виникнення фінансів, етапи розвитку. Зміст фінансових відносин: суб'єкти та об'єкти, моделі фінансових відносин в суспільстві. Фінансові ресурси як носій фінансових відносин

Тема №3. Фінансовий механізм та фінансова політика.

Суть фінансового механізму і його складові елементи. Фінансові методи. Фінансові важелі, стимули, санкції. Організаційна структура і правовий режим фінансового механізму. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою.

Сутність та завдання фінансової політики. Суб'єкти фінансової політики. Складові фінансової політики: монетарна і фіскальна політика, фінансова політика у сферах фондового та страхового ринку, у сфері міжбюджетних фінансів, боргова політика. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Напрями реалізації фінансової політики: регламентування фінансових відносин у суспільстві та здійснення поточної фінансової діяльності. Типи фінансової політики: жорстка, помірна регламентація і політика мінімальних обмежень, політика стабілізації, економічного зростання і стимулювання ділової активності.

Тема №4. Фінанси підприємницьких структур.

Фінанси комерційних підприємств і організацій. Групи фінансових відносин. Зовнішні фінансові відносини підприємництва. Відносини обміну. Відносини розподілу. Внутрішні фінансові відносини підприємства. Ланцюг, що характеризує механізм фінансової діяльності підприємств. Грошові потоки підприємств. Функціонування фінансів підприємств. Класифікація фінансових ресурсів за ознаками. Види фінансових ресурсів підприємства. Методи амортизаційних нарахувань. Формування обігових коштів. Бюджетні асигнування. Форми кредиту.

Тема №5. Державні фінанси.

Сутність та значення державних фінансів. Склад державних фінансів: сукупність усіх бюджетів держави; централізовані (прибутки державних підприємств і організацій; надходження від державного страхування; прибуток і надходження від зовнішньоекономічної діяльності держави; надходження від населення) і децентралізовані (прибуток; амортизаційні відрахування; кредит банку; кредиторська заборгованість; кошти, отримані від випуску цінних паперів) фонди цільового призначення; фінанси підприємств і організацій державної та комунальної форм власності; державний кредит; державне особисте і майнове страхування.

Особливості діяльності фінансистів в секторі державних фінансів. Призначення бюджету в економіці. Державний бюджет як економічна категорія. Функції державного бюджету (акумулятивна, розподільча, контрольна). Види державний бюджетів. Структура бюджетної класифікації в Україні – прибутки бюджету; витрати бюджету; фінансування бюджету; державний борг. Функціональна структура витрат бюджетів. Бюджетна система України. Склад бюджетної системи України. Використання бюджету у процесах регулювання економіки та забезпечення добробуту населення.

Тема №6. Державний кредит та державний борг.

Сутність кредиту. Теоретичні концепції кредиту. Натуралістична теорія кредиту. Капіталотворча теорія кредиту.

Об'єкт та суб'єкти кредитних відносин. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту. Функції кредиту. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування.

Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського. Види та форми державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Розвиток міжнародного й умовного державного кредиту. Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Класифікація державних внутрішніх позик. Обертання частини вкладів громадян у державний кредит. Залучення коштів загальнодержавного фонду. Казначейські позики. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту.

Тема №7. Бюджет і бюджетна система.

Бюджетна політика держави. Фінансова програма оздоровлення економіки України та роль бюджету в її здійсненні. Бюджетний устрій і бюджетна система. Поняття бюджетного устрою й бюджетної системи. Види бюджетів України. Розподіл доходів і витрат між ланками бюджетної системи. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регулюючих доходів. Субвенції, субсидії, дотації, їх значення в збалансуванні бюджетів різних рівнів.

Видатки державного бюджету на соціальний захист населення. Фінансове забезпечення соціальних гарантій населення та фінансування галузей соціальної сфери. Державні видатки, пов'язані з регулюванням економіки. фінансова підтримка суб'єктів народного господарства. Роль бюджету в здійсненні інвестиційних програм. Фінансова підтримка малого бізнесу. Бюджетний дефіцит. Поняття, причини виникнення. Проблеми скорочення й можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

Тема №8. Бюджетний процес.

Бюджетний процес, його поняття, основні елементи. Стадії та учасники бюджетного процесу та їх повноваження. Процедури розгляду, затвердження та виконання бюджету. Складання проектів бюджетів. Організація бюджетного планування та його удосконалення. Касове виконання дохідної та видаткової частини державного та місцевих бюджетів. Бюджетні права органів законодавчої і виконавчої влади. Роль державного бюджету у фінансовому забезпеченні економічного і соціального розвитку України. Формування доходів державного бюджету, їх склад і структура. Видатки державного бюджету. Основні напрямки використання бюджетних коштів. Розгляд і прийняття проекту закону про Державний бюджет України та проектів рішень про місцеві бюджети. Методи бюджетного планування та прогнозування. Міжбюджетні відносини та система бюджетного вирівнювання. Виконання бюджетів. Співвідношення банківської і казначейської форм виконання бюджетів. Звітність про виконання бюджетів.

Тема №9. Податки та податкова система.

Суть і функції податків. Формування правової бази податків. Роль податків у фінансовій політиці держави. Класифікація податків, її ознаки. Види податків.

Податкова система: поняття, основи побудови. Елементи системи оподаткування. Об'єкт оподаткування. Одиниця оподаткування. Джерело сплати податку. Податкова ставка.

Принципи й методи оподаткування. Податкова система України. Податкова політика. Сучасні податкові системи зарубіжних країн. Прямі і непрямі податки. Особливості окремих видів податків. Прибуткове оподаткування підприємств та організацій. Оподаткування доходів фізичних осіб. Сутність та фінансова роль податку на додану вартість. Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Мито як фінансовий інструмент та засіб митного регулювання. Основи земельного оподаткування в Україні. Плата за ресурси. Економічне призначення ресурсних платежів. Майнове оподаткування. Державне мито. Місцеві податки і збори. Інші платежі до бюджету.

Тема №10. Місцеві фінанси.

Суть місцевих фінансів, причини їх появи. Місцеві фінанси як система. Взаємозв'язок місцевих і державних фінансів. Функції місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин. Територіальна громада. Компетенції місцевого самоврядування.

Місцеві бюджети – провідна ланка місцевих фінансів. Доходи та видатки місцевих бюджетів. Вертикальний та горизонтальний фінансовий дисбаланс, фінансове вирівнювання. Депресивна територія.

Тема №11. Страхування та страховий ринок.

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Функції страхування. Принципи страхування. Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований отримувач. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів. Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування. Перестрахування. Необхідність і роль перестрахування в забезпеченні сталості страхових операцій.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Учасники страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній. Формування і розвиток страхового ринку в Україні.

Тема №12. Фінансовий ринок.

Сутність фінансового ринку, необхідність і передумови його створення. Структура фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків (за терміном обігу фінансових активів; за видами фінансових активів, що обертаються на ринку; за умовами обертання фінансових активів; за організаційними формами; за умовами передачі фінансових активів в користування тощо). Суб'єкти фінансового ринку.

Фінансові активи та фінансові інструмент. Функції фінансових посередників в економіці. Класифікація фінансових посередників. Характеристика небанківських фінансово-кредитних установ: страхова компанія, кредитна спілка, компанія по управлінню активами, інститут спільного інвестування тощо. Валютний ринок та його функції. Валютна цінність, валюта. Умови конвертованості валют. Валютні операції. Кредитний ринок. Структура, особливості організації. Ринок цінних паперів: функції, структура (організований та неорганізований ринок, первинний та вторинний тощо). Характеристика інструментів ринку цінних паперів: пайових, боргових, похідних. Особливості випуску та обігу акцій, облігацій, веселів тощо.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема №1. Сутність та функції фінансів.	16	4	4	-	-	8	
Тема №2. Фінансова система.	10	2	2	-	-	6	
Тема №3. Фінансовий механізм та фінансова політика.	16	4	4	-	-	8	
Тема №4. Фінанси підприємницьких структур.	16	4	4	-	-	8	
Тема №5. Державні фінанси.	16	4	4	-	-	8	
Тема №6. Державний кредит та державний борг.	16	4	4	-	-	8	
Тема №7. Бюджет і бюджетна система.	16	4	4	-	-	8	
Тема №8. Бюджетний процес.	10	2	2	-	-	6	
Тема №9. Податки та податкова система.	16	4	4	-	-	8	-
Тема №10. Місцеві фінанси.	16	4	4	-	-	8	
Тема №11. Страхування та страховий ринок.	16	4	4	-	-	8	
Тема №12. Фінансовий ринок.	16	4	4	-	-	8	
ВСЬОГО	180	44	44	0	0	92	екзамен

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема №1. Сутність та функції фінансів.	15	1	-	-	-	14	
Тема №2. Фінансова система.	15	1	1	-	-	13	
Тема №3. Фінансовий механізм та фінансова політика.	15	-	1	-	-	14	
Тема №4. Фінанси підприємницьких структур.	15	1	1	-	-	13	
Тема №5. Державні фінанси.	15	1	1	-	-	13	
Тема №6. Державний кредит та державний борг.	15	-	1	-	-	14	
Тема №7. Бюджет і бюджетна система.	15	1	1	-	-	13	
Тема №8. Бюджетний процес.	15	1	-	-	-	14	
Тема №9. Податки та податкова система.	15	1	1	-	-	13	-
Тема №10. Місцеві фінанси.	15	1	1	-	-	13	
Тема №11. Страхування та страховий ринок.	15	1	1	-	-	13	
Тема №12. Фінансовий ринок.	15	1	1	-	-	13	
ВСЬОГО	180	10	10	0	0	160	екзамен

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література
Тема №1. Сутність та функції фінансів		<ol style="list-style-type: none"> Внукова Н.М. Фінанси: вступ до фаху: Навчальний посібник / Н.М. Внукова, В.І. Успенко. Харків: БУРУН і К, 2012. 352 с. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси: [навч. посіб.] / О. І. Кремень, В. М. Кремень. К.: ЦУЛ, 2012. 416 с. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с. Теорія фінансів: [підруч.] / За ред. проф. Федосова В. М., Юрія С. І. К.: ЦУЛ, 2010. 576 с. Финансы (теоретические основы): [учеб.] / [М. В. Гридчина, В. Б. Захожай. Л. Л. Осипчук и др. К.: Персонал, 2010. 336 с. Фінанси для фінансистів: підруч. / [За заг. ред. Т. А. Говорушко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с. Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 528 с.
	<p>Які існували соціально-економічні передумови виникнення та розвитку фінансів?</p> <p>У чому полягає сутність фінансів?</p> <p>У чому полягає сутність розподільної функції фінансів?</p> <p>Що являє собою контрольна функція фінансів і яким чином вона реалізується у практичній діяльності?</p> <p>Яку роль виконують фінанси у суспільстві?</p>	
Тема №2. Фінансова система		<ol style="list-style-type: none"> Банківська справа: навч. посіб. / Т.Б. Стечишин, О.Л. Малахова. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 403 с. Внукова Н.М. Фінанси: вступ до фаху: Навчальний посібник / Н.М. Внукова, В.І. Успенко. Харків: БУРУН і К, 2012. 352 с. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси: [навч. посіб.] / О. І. Кремень, В. М. Кремень. К.: ЦУЛ, 2012. 416 с. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч. посіб. / [За заг.ред. Боришкевич О.В., Віднійчук-Вірван Л. А.] - Львів: Магнолія, 2010. 214 с. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с. Теорія фінансів: [підруч.] / За ред.
	<p>Що являє собою фінансова система за внутрішньою структурою?</p> <p>У чому сутність фінансової системи за організаційною структурою?</p> <p>Які існують чотири блоки фінансових органів та інститутів?</p> <p>Що входить до складу органів управління?</p> <p>Що входить до складу фінансових інститутів?</p> <p>З яких рівнів складаються світова та регіональна фінансові системи?</p>	

			<p>проф. Федосова В. М., Юрія С. І. К.: ЦУЛ, 2010. 576 с.</p> <p>7. Фінанси для фінансистів: підруч./ [За заг. ред. Т. А. Говорушко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с.</p> <p>8. Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с.</p> <p>9. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 528 с.</p> <p>10. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2012. 611 с.</p>
	<p>Тема №3. Фінансовий механізм та фінансова політика</p>		<p>11. Андреева О.Б., Жорнокуй Ю.М., Гетманець О.П. та ін. Господарське право України : підручник: у 2 ч. Харків : ХНУВС, 2016. Ч. 2. 2016. 367 с.</p> <p>12. Банківська справа: навч. посіб. / Т.Б. Стечишин, О.Л. Малахова. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 403 с</p> <p>13. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я. Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с.</p> <p>14. Теорія фінансів: [підруч.] / За ред. проф. Федосова В. М., Юрія С. І. К.: ЦУЛ, 2010. 576 с.</p> <p>15. Финансы (теоретические основы): [учеб.] / [М. В. Гридчина, В. Б. Захожай. Л. Л. Осипчук и др. К.: Персонал, 2010. 336 с.</p> <p>16. Фінанси для фінансистів: підруч./ [За заг. ред. Т. А. Говорушко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с.</p> <p>17. Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с.</p> <p>18. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 528 с.</p> <p>Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2012. 611 с.</p>
	<p>Які завдання покладено на Міністерство фінансів?</p> <p>Які функції і повноваження має Державна податкова адміністрація?</p> <p>Які функції Державного казначейства?</p> <p>Яка сфера діяльності Контрольно-ревізійної служби?</p> <p>Які функції виконує Рахункова палата?</p> <p>Яку роль відіграють Національний банк і комерційні банки в управлінні фінансами?</p> <p>У чому полягає сутність фінансової політики?</p> <p>Які існують типи фінансової політики?</p> <p>Які складові фінансової політики?</p> <p>У чому призначення фінансової стратегії?</p> <p>Які завдання вирішуються через фінансову тактику?</p> <p>Які існують етапи процесу формування і реалізації фінансової політики?</p>		

	Тема №4. Фінанси підприємницьких структур	
	<p>У чому сутність фінансів підприємств?</p> <p>Що є матеріальною основою фінансових відносин?</p> <p>Розрийте, які існують групи фінансових відносин, у чому їх сутність?</p> <p>Дати характеристику витратам підприємства.</p> <p>Як класифікуються витрати підприємства?</p> <p>Розкрити структуру витрат підприємства.</p> <p>Які витрати відносяться до адміністративних, та куди вони спрямовуються?</p> <p>З чим пов'язані витрати на збут?</p> <p>Як розподіляється дохід підприємства?</p> <p>Що таке дохід підприємства?</p> <p>Які доходи відносяться до операційних?</p> <p>Що включають в себе надзвичайні доходи підприємства?</p> <p>Що таке фінансові результати?</p> <p>Від чого залежать обсяги виробництва підприємства?</p> <p>Які існують методи організації фінансової діяльності підприємства?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андреева О.Б., Жорнокуй Ю.М., Гетманець О.П. та ін. Господарське право України : підручник: у 2 ч. Харків : ХНУВС, 2016. Ч. 2. 2016. 367 с. 2. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси: [навч. посіб.] / О. І. Кремень, В. М. Кремень. К.: ЦУЛ, 2012. 416 с. 3. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч. посіб./ [За заг.ред. Боришкевич О.В., Віднійчук-Вірван Л. А.] - Львів: Магнолія , 2010. 214 с. 4. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с. 5. Фінанси для фінансистів: підруч./ [За заг. ред. Т. А. Говорушко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с. 6. Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с. 7. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 528 с 8. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2012. 611 с.
	Тема №5. Державні фінанси	
	<p>У чому полягає економічна сутність державних фінансів?</p> <p>Що виступає суб'єктами та об'єктами фінансових відносин?</p> <p>Що входить до складу державних фінансів?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Банківська справа: навч. посіб. / Т.Б. Стечишин, О.Л. Малахова. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 403 с. 2. Близнюк О.П., Іванюта О.М. Ринок фінансових послуг: навч. посібник. Х.: ХДУХТ, 2017. 255с. 3. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси: [навч. посіб.] / О. І. Кремень, В. М. Кремень. К.: ЦУЛ, 2012. 416 с.

	<p>Які існують функції держави та державних фінансів, у чому полягає їх сутність?</p> <p>Що являють собою державні доходи і державні видатки?</p> <p>Які існують доходи залежно від рівня їх розміщення?</p> <p>Які існують групи державних доходів?</p> <p>Що є джерелами формування державних доходів?</p> <p>Як класифікують державні видатки?</p> <p>Розкрийте сутність кошторисного фінансування.</p> <p>Які видатки входять до складу соціальних видатків держави?</p>	<p>4. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч. посіб./ [За заг.ред. Боришкевич О.В., Віднійчук-Вірван Л. А.] - Львів: Магнолія, 2010. 214 с.</p> <p>5. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с.</p> <p>6. Фінанси для фінансистів: підруч./ [За заг. ред. Т. А. Говорушко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с.</p> <p>7. Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с.</p> <p>8. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 528 с</p>
	<p>Тема №6. Державний кредит та державний борг</p> <p>Що таке державний кредит і в чому його відмінність від банківського кредиту?</p> <p>Назвіть та охарактеризуйте форми державного кредиту.</p> <p>Який зв'язок державного кредиту з бюджетним дефіцитом?</p> <p>Дати визначення державній позиції.</p> <p>За якими ознаками класифікують державні позики?</p> <p>Що являє собою міжнародний державний кредит?</p> <p>Як державний борг поділяється структурно?</p> <p>Розкрийте процес обслуговування державного боргу.</p> <p>У чому полягає сутність управління державним боргом?</p> <p>Які принципи можна виділити в управлінні державним боргом?</p> <p>Яка мета політики управління</p>	<p>1. Банківська справа: навч. посіб. / Т.Б. Стечишин, О.Л. Малахова. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 403 с.</p> <p>2. Близнюк О.П., Іванюта О.М. Ринок фінансових послуг: навч. посібник. Х.: ХДУХТ, 2017. 255с.</p> <p>3. Гроші та кредит: підруч./ [За ред. С. К. Реверчука]. К.: Знання, 2011. 382 с.</p> <p>4. Гроші та кредит: підруч./ [Лютий І. О., Версаль Н. І., Любкіна О. В. та ін.]. К.: Київський університет, 2010. 559 с.</p> <p>5. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші і кредит: теорія і практика [текст]: навч. посіб./ Д.І. Коваленко, В.В. Венгер К.: „Центр учбової літератури”, 2013 578 с.</p> <p>6. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси: [навч. посіб.] / О. І. Кремень, В. М. Кремень. К.: ЦУЛ, 2012. 416 с.</p> <p>7. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч. посіб./ [За заг.ред. Боришкевич О.В., Віднійчук-Вірван Л. А.] - Львів: Магнолія, 2010. 214 с.</p>

		державним боргом? Які існують методи управління державним боргом?	
Тема №7. Бюджет і бюджетна система			<p>1. Банківська справа: навч. посіб. / Т.Б. Стечишин, О.Л. Малахова. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 403 с.</p> <p>2. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші і кредит: теорія і практика [текст]: навч. посіб./ Д.І. Коваленко, В.В. Венгер К.: „Центр учбової літератури”, 2013 578 с.</p> <p>3. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси: [навч. посіб.] / О. І. Кремень, В. М. Кремень. К.: ЦУЛ, 2012. 416 с.</p> <p>4. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч. посіб./ [За заг.ред. Боришкевич О.В., Віднійчук-Вірван Л. А.] - Львів: Магнолія , 2010. 214 с.</p> <p>5. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с.</p>
		<p>Розкрийте місце і роль бюджету в економічній системі.</p> <p>Які види бюджетів входять до складу бюджетної системи України?</p> <p>На яких рівнях виконуються функції державного управління?</p> <p>В залежності від співвідношення між доходами і видатками які розрізняють види державного бюджету?</p> <p>Як класифікуються доходи державного бюджету?</p> <p>Як класифікуються видатки державного бюджету?</p> <p>Які складові бюджетної системи України?</p> <p>На яких принципах ґрунтується побудова бюджетної системи України?</p>	
Тема №8. Бюджетний процес			<p>1. Банківська справа: навч. посіб. / Т.Б. Стечишин, О.Л. Малахова. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 403 с.</p> <p>2. Волохова І.С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / І.С. Волохова. Одеса: Атлант, 2010. 234 с.</p> <p>3. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші і кредит: теорія і практика [текст]: навч. посіб./ Д.І. Коваленко, В.В. Венгер К.: „Центр учбової літератури”, 2013 578 с.</p> <p>4. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси: [навч. посіб.] / О. І. Кремень, В. М. Кремень. К.: ЦУЛ, 2012. 416 с.</p> <p>5. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч. посіб./ [За заг.ред. Боришкевич О.В., Віднійчук-Вірван</p>
		<p>Що являє собою бюджетний процес і які стадії він включає?</p> <p>Що є основою бюджетного процесу?</p> <p>Яким чином забезпечується касове виконання бюджету?</p> <p>Розкрити процедуру бюджетного планування.</p> <p>У чому сутність балансового методу?</p> <p>У чому сутність аналітичного методу?</p>	

			<p>Л. А.] - Львів: Магнолія, 2010. 214 с.</p> <p>6. Мілай А.О. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навч. посіб./ Мілай А. О. К.: МАУП, 2007. 384 с.</p> <p>7. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції: підручн. Вид. 2-ге, перероб. і допов. К.: ЦУЛ, 2007. 632 с.</p> <p>8. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с.</p> <p>9. Фінанси для фінансистів: підруч./ [За заг. ред. Т. А. Говорушко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с.</p> <p>10.Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с.</p> <p>11.Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 528 с</p> <p>12.Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2012. 611 с.</p>
	Тема №9. Податки та податкова система		<p>1. Гроші та кредит: підруч./ [За ред. С. К. Реверчука]. К.: Знання, 2011. 382 с.</p> <p>2. Гроші та кредит: підруч./ [Лютий І. О., Версаль Н. І., Любкіна О. В. та ін.]. К.: Київський університет, 2010. 559 с.</p> <p>3. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші і кредит: теорія і практика [текст]: навч. посіб./ Д.І. Коваленко, В.В. Венгер К.: „Центр учбової літератури”, 2013 578 с.</p> <p>4. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с.</p> <p>5. Фінанси для фінансистів: підруч./ [За заг. ред. Т. А. Говорушко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с.</p> <p>6. Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с.</p> <p>7. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 528 с</p> <p>8. Фінанси: підручник / За ред. С.І.</p>
	<p>За якими ознаками класифікують податки і в чому відмінності між прямими і непрямими податками?</p> <p>Що таке податкова система?</p> <p>У чому полягає сутність податків за економічним змістом?</p> <p>Розкрити елементи системи оподаткування та охарактеризувати їх.</p> <p>Охарактеризуйте значення державного мита.</p> <p>На які групи поділяються цільові фонди?</p> <p>Що таке соціальне страхування?</p> <p>Які цільові фонди створюють систему державного соціального страхування?</p> <p>Назвіть джерела доходів пенсійного</p>		

	фонду. Які існують напрями видатків фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності?	Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2012. 611 с.
Тема №10. Місцеві фінанси		1. Місцеві фінанси: навч. посібник / М.О.Євдокімова; ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Х., 2014. 343 с. 2. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с. 3. Фінанси для фінансистів: підруч./ [За заг. ред. Т. А. Говорушко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с. 4. Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с. 5. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 528 с 6. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2012. 611 с.
	В чому полягає сутність і призначення місцевих фінансів? Яку роль відіграють місцеві бюджети у фінансовому забезпеченні розвитку територій? Як класифікують доходи місцевих органів влади за джерелами надходжень та за економічною природою? За рахунок яких джерел формуються доходи місцевих бюджетів? Що відносять до власних і залучених коштів місцевих бюджетів? Що таке фінансові ресурси органів місцевого самоврядування?	
Тема №11. Страхування та страховий ринок		1. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с. 2. Фінанси для фінансистів: підруч./ [За заг. ред. Т. А. Говорушко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с. 3. Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с. 4. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 528 с 5. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2012. 611 с.
	У чому економічна сутність страхування? Які функції властиві страхуванню? Хто є суб'єктами страхування? Що включають страхові відносини? Які існують галузі страхування, охарактеризуйте їх?	
Тема №12. Фінансовий ринок		1. Близнюк О.П., Іванюта О.М. Ринок фінансових послуг: навч. посібник. Х.: ХДУХТ, 2017. 255с. 2. Гроші та кредит: підруч./ [За ред. С. К. Реверчука]. К.: Знання, 2011. 382 с. 3. Гроші та кредит: підруч./ [Лютий І. О., Версаль Н. І., Любкіна О. В. та
	В чому полягає економічна сутність фінансового ринку? За якими ознаками структурується фінансовий ринок?	

		<p>Як поділяється фінансовий ринок за видами фінансових активів?</p> <p>Як поділяється фінансовий ринок за регіональною ознакою?</p> <p>Що являє собою ринок грошей?</p> <p>Що таке фондовий ринок?</p> <p>Які інструменти використовуються на ринку цінних паперів?</p> <p>Як класифікуються облігації?</p>	<p>ін.]. К.: Київський університет, 2010. 559 с.</p> <p>4. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2014. 432 с.</p> <p>5. Фінанси для фінансистів: підруч./ [За заг. ред. Т. А. Говорушко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с.</p> <p>6. Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с.</p> <p>7. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П. Ю., д.е.н., проф. Вихор О. Б. К.: «Хай-Тек Прес», 2010. 528 с</p> <p>8. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2012. 611 с.</p>
--	--	--	--

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми наукових робіт

1. Предмет фінансової науки. Приклади фінансових відносин і дайте відповідні пояснення.
2. Чи в усіх суспільно-економічних формаціях мають місце фінанси?
3. Соціально-економічні передумови існування фінансів.
4. Визначення сутності економічної категорії «фінанси».
5. Зв'язок і взаємодія фінансів з такими економічними категоріями, як ціна, заробітна плата, кредит.
6. Специфічні ознаки фінансів і в чому їх суспільне призначення.
7. Об'єкти і суб'єкти фінансових відносин макрорівня.
8. Функції грошей на яких базується функціонування фінансів.
9. Зв'язок фінансів з державою і товарно-грошовими відносинами.
10. Податки - первинна ланка державних фінансів.
11. Фінансові категорії державних фінансів, їх визначення.
12. Матеріальні носії фінансових відносин.
13. Склад і джерела формування фінансових ресурсів загальнодержавного значення.
14. Умови функціонування фінансів.
15. Першопричини появи фінансів.
16. Історичні передумови існування фінансів.
17. Зв'язок між собою економічних категорій «гроші» і «фінанси».
18. Сутність змін у фінансових відносинах держави з переходом до ринкових відносин.
19. Роль фінансів у розподілі і перерозподілі ВВП.
20. Характеристика внутрішньої будови фінансової системи.
21. Сфери і ланки фінансових відносин.
22. Сфери фінансових відносин, що входять до фінансової системи держави.
23. Характеристика внутрішньогосподарських розподільних відносин.
24. Характеристика внутрішньогалузевих розподільних відносин.
25. Характеристика міжгалузевих розподільних відносин.
26. Характеристика міжтериторіальних розподільних відносин.
27. Функції фінансів.
28. Розподільна функція фінансів.
29. Суспільне призначення розподільної функції фінансів.
30. Складові фінансових стимулів розвитку економіки.
31. Три форми фінансового регулювання економіки.
32. Фінансове забезпечення відтворювального процесу.
33. Склад і джерела формування централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів.
34. Роль фінансів у забезпеченні нормальної життєдіяльності суспільства.
35. Функції покладені на Міністерство фінансів України.

36. Функції покладені на Державну податкову адміністрацію.
37. Функції покладені на Державне казначейство.
38. Типи фінансової політики.
39. Способи впливу фінансової політики на економіку.
40. Фінансова стратегія і фінансова тактика у фінансовій політиці.
41. Завдання фінансової політики.
42. Сутність фінансової політики України на сучасному етапі.
43. Фінансовий механізм.
44. Елементи фінансового механізму.
45. Взаємозв'язок між фінансовим механізмом і фінансовою політикою держави.
46. Управління фінансами.
47. Об'єкти і суб'єкти управління фінансами.
48. Об'єкт і підсумковий результат фінансового планування.
49. Відмінності у формах фінансового плану на комерційних підприємствах, в установах і організаціях, які перебувають на бюджетному фінансуванні.
50. Зміни у фінансовому плануванні в умовах ринкової економіки.
51. Фінансовий контроль.
52. Об'єкт і предмет фінансового контролю.
53. Сфера фінансового контролю.
54. Основні завдання фінансового контролю.
55. Проблеми посилення дієвості фінансового контролю в умовах переходу до ринкової економіки.
56. Види фінансового контролю і дайте їх характеристику.
57. Методи проведення фінансового контролю.
58. Аудиторський контроль.
59. Відмінності аудиторського контролю від державного контролю.
60. Внутрішньогосподарський і зовнішній аудит.
61. Етапи аудиторської перевірки.
62. Загальне й оперативне управління фінансами.
63. Органи, які здійснюють управління фінансами, їх функції.
64. Взаємозв'язок фінансів і фінансової політики.
65. Бюджет як економічна категорія.
66. Специфічні ознаки бюджету.
67. Функції бюджету.
68. Основні неподаткові надходження до бюджету.
69. Ознаки класифікації доходів бюджету.
70. Економічна необхідність класифікації доходів бюджету.
71. Місцеві податки і збори.
72. Основні види місцевих податків і зборів.
73. Відмінності внутрішнього державного боргу від зовнішнього.
74. Внутрішній борг України.
75. Джерела формування і напрями використання коштів Пенсійного фонду.

76. Джерела формування і напрями використання коштів Фонду соціального страхування.

77. Джерела формування і напрями використання коштів Фонду сприяння зайнятості населення.

78. Бюджетне планування.

79. Основні стадії процедури бюджетного планування в Україні.

80. Бюджетний дефіцит і бюджетний профіцит.

81. Соціально-економічні наслідки бюджетного дефіциту.

82. Бюджетна система.

83. Схема бюджетної системи України.

84. Бюджетний устрій.

85. Бюджетний процес.

86. Державний кредит як фінансова категорія.

87. Відмінності між державним і банківським кредитом.

88. Призначення державного кредиту.

89. Ефективність функціонування системи державного кредиту.

90. Функції державного кредиту.

91. Визначення внутрішнього і зовнішнього державного боргу.

92. Форми внутрішнього державного кредиту.

93. Види цінних паперів держави.

94. Управління державним боргом.

95. Джерела погашення державних позик.

6. Методи навчання

Оволодіння знаннями даного предмета забезпечується поєднанням таких різних форм і методів навчання, як лекції та семінарські заняття й самостійна робота. Ґрунтовнішому вивченню окремих тем сприяють написання рефератів, участь у роботі наукових гуртків, науково-практичних конференцій, семінарів, олімпіад.

Метою лекційного курсу є аналіз та формування у студентів знань законодавства, що регулює відносини, що виникають при акумуляції коштів у розпорядження держави та органів місцевого самоврядування та використанні цих коштів для забезпечення виконання завдань і функцій держави в цілому.

Аудиторні заняття проводяться у формі лекційних і семінарських занять, на яких студенти повинні закріпити знання про особливості, притаманні регулюванню відносин, що виникають у сфері мобілізації, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів держави та органів місцевого самоврядування з метою забезпечення реалізації їх завдань і функцій, а також набути навички правозастосування у даній сфері.

Лекційні заняття передбачають викладення нового теоретичного матеріалу викладачем, за своїм змістом лекції охоплюють основний теоретичний матеріал найважливіших тем навчальної дисципліни. Лекції є

основним джерелом знань, які проводяться в класичній академічній формі. Метою лекційного курсу є формування у студентів комплексу сучасних знань, вмінь та навичок у сфері фінансово-правових відносин. Для досягнення названої мети необхідним уявляється вивчення сучасної наукової та навчальної літератури з фінансового права; аналіз європейського законодавства, а також міжнародних нормативно-правових актів та ін.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, під час якого викладач організує обговорення попередньо визначених питань, до яких студенти повинні самостійно готувати тези виступів; вміти формулювати визначення основних понять сучасного фінансового права; добирати нормативні акти, які регламентують певні питання мобілізації, розподілу та використання грошових коштів до фондів держави та органів місцевого самоврядування; застосовувати норми Бюджетного кодексу України до конкретних правових ситуацій.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом студентом у час, вільний від аудиторних навчальних занять, яка складається з опрацювання конспекту лекцій, підготовки до практичних занять, самостійного освоєння навчального матеріалу по окремим темам, щодо яких не передбачені аудиторні заняття, ознайомлення з нормативними актами та рекомендованою літературою, а також самостійне виконання індивідуальних завдань, передбачених цією програмою.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручники, навчальні та навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичними рекомендаціями тощо. Для самостійної роботи студентів також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна та періодична література.

Самостійна робота передбачає виконання доповідей.

Критерії оцінювання під час вивчення навчальної дисципліни: студенти повинні отримати 2 і більше позитивних оцінки з дисципліни протягом вивчення загальної та спеціальної частини фінансового права.

7. Методи контролю

Перелік питань до екзамену з навчальної дисципліни «Фінанси»

1. Суть і значення фінансів як науки?
2. Наведіть приклади простих і складних фінансових категорій.
3. Який зв'язок фінансів з грошима, кредитом, ціною, заробітною платою?
4. Назвіть основні підходи до визначення категорії фінанси.
5. Чим відрізняються централізовані та децентралізовані фонди фінансових ресурсів?
6. Розкрийте основні ознаки фінансів.

7. У чому проявляється розподільча функція фінансів?
8. Яка роль належить контролю як функції фінансів?
9. Назвіть компоненти сукупного суспільного продукту та дайте їм характеристику.
10. Дайте визначення поняття "фінансова політика". Основні завдання та принципи фінансової політики.
11. Дайте визначення поняття "фінансова система держави".
12. Який зв'язок між фінансовою політикою та фінансовим механізмом?
13. З яких елементів складається фінансовий механізм?
14. Які Ви знаєте методи фінансового планування?
15. Наведіть приклади фінансових планів.
16. Розкрийте зміст управління фінансами.
17. Назвіть суб'єкти та об'єкти фінансового контролю.
18. Які Ви знаєте критерії класифікації видів фінансового контролю?
19. Що являє собою бюджет як економічна категорія?
20. В чому призначення і роль бюджету?
21. Які функції бюджету і в чому їх сутність?
22. У чому виражається матеріальний зміст бюджету?
23. Які існують бюджетні методи регулювання економічних і соціальних процесів?
24. Що являють собою бюджетна система та бюджетний устрій?
25. Які складові бюджетної системи України?
26. На яких принципах ґрунтується побудова бюджетної системи України?
27. Що являє собою бюджетний процес і які стадії він включає?
28. Що таке бюджетний дефіцит і які існують джерела його погашення.
29. У чому полягає економічна сутність податків?
30. Які функції виконують податки?
31. Які існують відмінності між податками, платежами і відрахуваннями?
32. Які виділяються елементи системи оподаткування ?
33. За якими ознаками класифікують податки?
34. Які існують способи утримання податків?
35. Що таке податкова політика? Які критерії успішного проведення податкової політики?
36. На яких принципах базується побудова податкової системи?
37. Система оподаткування підприємств.
38. Нарахування непрямих податків.
39. Місцеві податки і збори, які сплачують підприємства.
40. Особливості оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
41. Розкрийте форми та функції податків.
42. Дайте визначення системи оподаткування та охарактеризуйте основні її принципи.
43. Розкрийте сутність податку на прибуток. Охарактеризуйте необхідність та значення оподаткування прибутку підприємств.

44. Дайте характеристику валовим доходам та валовим витратам, що визначаються для обчислення оподаткованого прибутку.

45. Дайте характеристику податку з доходів фізичних осіб.

46. Охарактеризуйте пільги з податку на додану вартість згідно з чинним законодавством України

47. Поясніть необхідність створення та призначення державних цільових фондів в Україні.

48. Назвіть основні принципи організації державних цільових фондів.

49. Охарактеризуйте загальнодержавні соціальні фонди та їх значення для забезпечення системи соціального страхування.

50. Назвіть джерела формування та напрямки використання коштів Пенсійного фонду України.

51. Охарактеризуйте джерела формування та напрямки використання фінансових ресурсів Фонду соціального страхування на випадок безробіття.

52. Назвіть джерела формування доходів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та напрямки їх використання.

53. Дайте загальну характеристику державним цільовим фондам економічного призначення.

54. Охарактеризуйте сутність і роль місцевих фінансів.

55. Визначте об'єкт і суб'єкти місцевих фінансів.

56. Назвіть функції та принципи організації місцевих фінансів.

57. Назвіть, які бюджети в Україні є місцевими.

58. Охарактеризуйте доходи місцевих бюджетів.

59. Наведіть класифікацію та склад видатків місцевих бюджетів.

60. Назвіть види міжбюджетних трансфертів.

61. Назвіть основні характеристики бюджетного федералізму.

62. У чому полягає економічна сутність та призначення державного кредиту?

63. Які функції державного кредиту?

64. Які існують види і форми державного кредиту?

65. За якими ознаками класифікують державні позики?

66. Які існують відмінності між облігаційними і безоблігаційними державними позиками?

67. Які існують джерела погашення державних позик?

68. Що таке державний борг та які його види.

69. Які переваги внутрішнього боргу над зовнішнім?

70. У чому полягає сутність управління державним боргом?

71. Які існують методи коригування позикової політики держави?

72. Сутність фінансів суб'єктів господарювання, їх функції та ознаки.

73. Фінансові ресурси підприємств, їх класифікація.

74. Фінансові результати діяльності підприємств: порядок їх формування та використання.

75. Особливості організації фінансових відносин на підприємствах різних форм власності.

76. Назвіть та охарактеризуйте види діяльності суб'єктів господарювання.

77. У чому полягає специфіка організації фінансових відносин бюджетних установ та організацій?

78. Фінанси бюджетних установ.

79. Визначте етапи розрахунку чистого фінансового результату діяльності суб'єкта господарювання.

80. Сутність і склад фінансів домогосподарств.

81. Домогосподарство як інституційна економічна одиниця.

82. Чим обумовлена необхідність управління фінансами домогосподарств в умовах ринку.

83. Які основні статті доходів і витрат домогосподарств?

84. Яку роль відіграють фінанси домогосподарств у фінансовій системі держави?

85. Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники.

86. Дайте визначення страхового захисту.

87. У чому полягає сутність поняття страхування?

88. Охарактеризуйте об'єкти та суб'єкти страхування.

89. На яких принципах базується страхова діяльність в Україні?

90. Назвіть види добровільного та обов'язкового страхування.

91. Якою є організаційна структура страхового ринку України?

92. У яких організаційно-правових формах можуть створюватися страхові компанії і чому?

93. Назвіть правові підстави державного регулювання страхової діяльності в Україні.

94. Дайте визначення терміна "фінансовий ринок". Яку роль він відіграє?

95. Які функції виконує фінансовий ринок?

96. Охарактеризуйте структуру фінансового ринку.

97. З'ясуйте, хто є суб'єктами та об'єктами фінансового ринку. Дайте їх класифікацію.

98. У чому полягає сутність поняття "ринок банківських позичок"?

99. Фінансова стратегія держави.

100. Визначте пріоритети національних інтересів України у фінансовій сфері.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок студентом (студентом, слухачем) з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Студент (студент, слухач), який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} = \left(\frac{\text{Результат навчальних занять за семестр} + \text{Результат самостійної роботи за семестр}}{2} \right) * 10$$

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених

етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках студентів (студентів, слухачів), залікових книжках. **Присутність студентів (студентів, слухачів) на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо студент (студент, слухач) не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності студентів (студентів, слухачів), становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\begin{array}{ccccc} \text{Підсумкові бали} & & \text{Загальна кількість} & & \\ \text{навчальної} & & \text{балів (перед} & & \text{Кількість балів за} \\ \text{дисципліни} & = & \text{підсумковим} & + & \text{підсумковим} \\ & & \text{контролем)} & & \text{контролем} \end{array}$$

Студент (студент, слухач), який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Студентам (студентам, слухачам), які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Студенти (студенти, слухачі), які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному

та попередньому семестрах.

$$\text{Підсумкові бали навчальної дисципліни} = \text{Підсумкові бали за поточний семестр} + \text{Підсумкові бали за попередній семестр} : 2$$

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (роботу на семінарських, практичних, лабораторних й інших аудиторних заняттях, виконання самостійних навчальних та індивідуальних творчих завдань) та підсумкового контролю. Кафедра визначає вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної або індивідуальної роботи.

Наприклад:

Робота під час навчальних занять	Самостійна та індивідуальна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше 4 позитивних оцінок	Підготувати реферат, підготувати конспект за темою самостійної роботи, вирішити практичне завдання тощо.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі. відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якості виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якості виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі вади завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією- двома значними помилками
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , але прогалини не несуть істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана , деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи несформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якості виконання деяких з них; оцінена числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , потрібні практичні навички роботи несформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана , або якості їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу неосвоєний , потрібні практичні навички роботи несформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота паї матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

10. Рекомендована література

Основна

1. Гроші та кредит: теорія і практика: Навч. посібник. 3-тє вид. допов. та перероб. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 352 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Kovalenko_Dmytro/Hroshi_ta_kredyt_teorii_i_praktyka_vyd2011.pdf?PHPSESSID=gfk4ivrql0mlupmnemuvki8b0
2. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші і кредит: теорія і практика [текст]: навч. посіб./ Д.І. Коваленко, В.В. Венгер К.: „Центр учбової літератури”, 2017 578 с. URL: http://management.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/05/Фінанси_гроші_кредит_2017.pdf
3. Місцеві фінанси: навч. посібник / М.О.Євдокімова; ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Х., 2014. 343 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/Mistsevi-finansy.-Posibnyk.pdf
4. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси: [навч. посіб.] / О. Я.Стойко, Д.І. Дема. К.: Алерта, 2017. 432 с. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/9224/1/Finansu_2017_406.pdf
5. Андрєєва О.Б., Жорнокуй Ю.М., Гетманець О.П. та ін. Господарське право України : підручник: у 2 ч. Харків : ХНУВС, 2016. Ч. 2. 2016. 367 с. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/nav4_lit/gpravo_2.pdf
6. Банківська справа: навч. посіб. / Т.Б. Стечишин, О.Л. Малахова. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 403 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/31569/1/Банківська%20справа.pdf>
7. Близнюк О.П., Іванюта О.М. Ринок фінансових послуг: навч. посібник. Х.: ХДУХТ, 2017. 255с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/10513/1/Market_of_financial_services_NP_2017.pdf

Допоміжна

8. Фінанси для фінансистів: підруч./ [За заг. ред. Т. А. Говорущко]. К.: ЦУЛ, 2013. 612 с. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/18193/1/Govoruchko.pdf>
9. Фінанси: [навч. посіб.] / Ред. Меглаперідзе А. С. К.: ЦУЛ, 2013. 420 с. URL: http://lib-net.com/book/102_Finansi.html
10. Фінанси: підручник / За ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. К.: Знання, 2012. 611 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7066/1/Фінанси.pdf>
11. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/about/refactoring/develop-strategy>
12. Про створення внутрішньої платіжної системи Державного казначейства : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.1999 № 1721. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1721-99-%D0%BF>.
13. Постанова Правління Національного банку України від 07.09.2000 р. № 352. "Про впровадження пілотного проекту Національної системи масових електронних платежів". URL: <https://docs.dtkt.ua/doc/v0352500-00>.
14. Правила здійснення переказів іноземної валюти за межі України за дорученням фізичних осіб та одержання фізичними особами в Україні

переказаної їм із-за кордону іноземної валюти, затверджені Постановою Правління Національного банку України від 17 січня 2001 р., № 18 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://docs.dtkr.ua/doc/z0099-01>.

15. Правила організації захисту електронних банківських документів в установах, включених до інформаційно-обчислювальної мережі Національного банку України, затверджені постановою Правління Національного банку України від 17.01.2001 р., № 18 URL: <https://docs.dtkr.ua/doc/z0099-01>.

16. Закон України «Про приєднання України до Женевської конвенції 1930 року, якою запроваджено Уніфікований закон про переказні векселі та прості векселі». Верховна Рада України. Закон від 06.07.1999 №826-XIV. URL: <https://docs.dtkr.ua/doc/826-14>.

17. Уніфіковані правила по інкасо. Міжнародна торговельна палата; Правила, міжнародний договір від 01.01.1979 р., № 322. URL: https://docs.dtkr.ua/doc/988_002.

18. Уніфіковані правила стосовно договірних гарантій. Міжнародна торговельна палата; Правила, міжнародний договір від 01.01.1978 р. URL: https://docs.dtkr.ua/doc/988_005.

19. Уніфіковані правила та звичаї для документарних акредитивів. Міжнародна торговельна палата; Правила, міжнародний договір від 01.01.1993 р., № 500. URL: <https://docs.dtkr.ua/list/1014.1.27>.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Урядовий портал URL: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України URL: <http://portal.rada.gov.ua>
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт рейтингового агентства «Кредит-рейтинг» URL: <http://www.creditrating.com.ua>
5. Офіційний сайт Національного рейтингового агентства «Рюрік» URL: <http://rurik.com.ua/>
6. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку URL: <http://www.nssmc.gov.ua>